

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za škodu způsobenou opožděným podáním insolvenčního návrhu dle insolvenčního zákona

V době trvající recese je nečastějším problémem věřitelů – podnikatelů – našich klientů – uspokojení jejich pohledávek za dlužníky (též podnikateli), kteří se právě v důsledku současného stavu hospodářství dostali do platební neschopnosti a tedy do stavu úpadku, na nějž následně navazuje prohlášení konkurzu (záměrně se budu v souvislosti s tématem tohoto článku vyhýbat oddlužení a řešením nepodnikatelských pohledávek).

Zákonná úprava umožňuje věřiteli jeho pohledávku v insolvenčním řízení uplatnit formou přihlášky, kterou věřitel proklamuje existenci nenaplněného závazkového vztahu za úpadcem. Přihlášku lze podat k příslušnému insolvenčnímu soudu, jímž je soud krajský, do 30 dnů ode dne prohlášení úpadku dlužníka. Tímto postupem tedy vzniká věřiteli právo na uspokojení pohledávky z výtěžku zpeněžení majetku dlužníka. Jelikož však insolvenční zákon (zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení) jasně ve svém § 3 definuje úpadek dlužníka jako rozsáhlou nemožnost hradit závazky, je z toho odvoditelné, že v drtivém množství případů nebude možné dosáhnout plného uspokojení přihlášené pohledávky. Nyní se tedy věřitel dostává do situace, že z přihlášené pohledávky obdrží v lepším případě několik jednotek procent její původní hodnoty. V horším případě je pak konkurz zrušen pro nedostatek majetku a pohledávku věřitel bude nucen odepsat jako ztrátu. Nyní tedy stojíme před otázkou jak svým klientům pomoci. Jednou z možností (předpokládanou přímo insolvenčním zákonem) je možnost domáhat se náhrady škody po osobě, která ač byla povinna podat návrh na zahájení insolvenčního řízení, tento návrh včas nepodala.

Nárok na náhradu škody vyplývá ze znění § 99 insolvenčního zákona, ale je nejdříve nutné vyřešit otázky s tímto nárokem související. První otázkou je otázka jaká osoba je povinna insolvenční návrh podat. Její řešení je možné dovodit z příslušných ustanovení obchodního zákoníku a insolvenčního zákona, které říkají, kdo je osobou oprávněnou za podnikatele jednat. U podnikající fyzické osoby je to tedy tato osoba, u obchodních společností jejich statutární orgány (např. u společnosti s ručením omezeným její jednatelé, u akciové společnosti představenstvo atd.) a u společností nacházejících se v likvidaci jejich likvidátoři

Pokud máme tuto otázku vyřešenou, je nutné si ujasnit zda skutečně došlo k opožděnému podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení. Povinnost podat návrh na zahájení řízení je insolvenčním zákonem stanovena v §98 následovně: „*Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou -*

podnikatelem, je povinen podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku. Tuto povinnost má i tehdy, byl-li pravomocně zastaven výkon rozhodnutí prodejem jeho podniku nebo exekuce podle zvláštního právního předpisu proto, že cena majetku náležejícího k podniku nepřevyšuje výši závazků náležejících k podniku; to neplatí, má-li dlužník ještě jiný podnik.“ Nutno poznamenat, že podáním návrhu samotného není výše uvedená povinnost splněna bezzbytku. Osoba povinná podat insolvenční návrh musí v insolvenčním řízení plnit důsledně své povinnosti tak, aby bylo řízení zakončeno vydáním rozhodnutí o úpadku a způsobu jeho řešení. Pokud tomu tak není a insolvenční řízení je zastaveno, povinnost osoby podat návrh na zahájení insolvenčního řízení včas splněna není.

Interpretačním problémem je termín bez zbytečného odkladu. Tento termín je vykládán současnou judikaturou a literaturou tak, že insolvenční návrh je podán bez zbytečného odkladu pokud dlužník je schopen učinit veškeré úkony a splnit veškeré své povinnosti tak, aby jeho návrhu bylo v souladu s insolvenčním zákonem vyhověno a osvědčen jeho úpadek. Povinnost podat insolvenční návrh tedy nastává okamžikem, kdy je dlužník schopen všechny výše uvedené povinnosti splnit. Lhůta bez zbytečného odkladu tak není splněna zejména v okamžiku, kdy dlužník (osoba povinná podat návrh) úmyslně posečkává s podáním návrhu, a to i v okamžiku, kdy očekává budoucí výnosné zakázky, či vstup strategického partnera.

Nejdůležitější otázkou je pak výše škody, kterou věřitel po osobě, jenž měla povinnost podat bez zbytečného odkladu insolvenční návrh, může požadovat. V tomto okamžiku je nutné opět odkázat na znění § 99 insolvenčního zákona, který stanoví, že: *„Škoda nebo jiná újma podle odstavce 1 spočívá v rozdílu mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení této pohledávky obdržel.“* Na rozdíl od původního znění zákona o konkurzu a vyrovnání (zákon č. [328/1991](#) Sb.) je pojem škody podle insolvenčního zákona širší a není vázán na okamžik vzniku pohledávky. Škodou je tedy rozdíl mezi uspokojenou pohledávkou a pohledávkou v insolvenčním řízení zjištěnou.

Soudní řízení na jehož základě věřitel po povinné osobě škodu uplatňuje, je ze zákona stíženo vyvratitelnou právní domněnkou způsobení škody, kdy povinná osoba musí prokázat, že *„porušení povinnosti podat insolvenční návrh nemělo vliv na rozsah částky určené k uspokojení pohledávky přihlášené věřitelem v insolvenčním řízení, nebo že tuto povinnost nesplnila vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na její vůli a které nemohla odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po ní spravedlivě požadovat.“* Odpovědnost za škodu je konstruována tedy jako odpovědnost objektivní, kdy povinnost prokázat je na osobě povinné.

Závěrem tedy uvádím, že za splnění výše uvedených podmínek, je možnost domáhat se náhrady škody po osobě povinné podat insolvenční návrh, určitou možností věřitele, jak kompenzovat ztrátu způsobenou mu dlužníkem v důsledku nesplnění příslušné povinnosti (u obchodních společností osobou jinak majetkově nepostižitelnou).

Mgr. Lukáš Komárek,
advokát

[Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o.](#)

Sokolovská 49
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 225 000 400
Fax: +420 225 000 444
e-mail: recepcepha@hjf.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Notářský zápis s přímou vykonatelností ve světle nejnovější judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Promlčení před splatností? Kritická analýza judikatury Nejvyššího soudu k tzv. actio nata](#)
- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikатурní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)